

Zpráva o činnosti Městského muzea v Čelákovících za rok 2005

Hlavní sídlo muzea: Čelákovice, Na Hrádku 464 (Tvrz), tel. 326991556, tel./FAX 326991192

e-mail: cmm@volny.cz, www.muzeum-celakovice.com

zde: ředitelství, hlavní expozice, výstavní síň, odb. pracoviště a základní sbírky - deponitáře

ředitel: Jaroslav Špaček

Archeologické pracoviště: Čelákovice, Rybářská ul. čp. 156, tel. 326994719

zde: odb. pracoviště, laboratoře a základní sbírky - deponitáře

Expozice Čelákovické košíkářství: Čelákovice čp. 22

Zřizovatel: Město Čelákovice

Muzeum je příspěvkovou organizací s působností ve střední části okresu Praha-východ. Svou činnost zaměřuje na sběrnou oblast muzea dohodnutou po delimitaci od Okresního muzea Praha-východ v roce 1990. Jako pověřené odborné archeologické pracoviště ve smyslu zák. č. 20/87 Sb. v platném znění pokrývá svou činností na základě oprávnění MK ČR a upravené dohody s AV ČR z 19. 10. 1999 část určeného regionu.

Úvodem je třeba se zmínit, že na celkovou činnost muzea v průběhu roku 2005 výrazně negativně působil již jako v předešlém roce ze strany zřizovatele snížený rozpočet z plánované dotace 3,6 mil. Kč na 2,7 mil. Kč, včetně nenavýšení zákonných mezd a sníženého stavu pracovníků (muzeum má 9,5 prac. úvazků, v r. 2000 mělo 13,5 prac. úvazků). To mělo samozřejmě negativní dopad na práci a zákonem dané poslání muzea (péče o sbírkový fond, kvalita výstav, propagace činnosti muzea, přednášková a další kulturní činnost, úpravy expozic aj.). Tím rovněž nebylo možné splnit prvořadý a pro muzeum závažný úkol, kterým již v roce 2004 zřizovatel uložil řediteli vyřešit pozici zástupce ředitele, tj. přijmout odborného pracovníka, jež by tuto funkci zastával a následně případně ji převzal.

V roce 2005 bylo v prostorách muzea realizováno 12 výstav. Muzeum spolupracovalo ještě na dalších 2 výstavách z muzejních sbírek mimo jeho objekt a jedna výstava byla zapůjčena do RM v Žatci. Ve výstavní síni končila 9. ledna 2005 vánoční výstava „Čelákovický betlém a zima v obrazech Čeňka Jandy“, po ní do 13. března následovala zajímavá výstava, připravená fotografem M. Břeským ve spolupráci s Galerií fotografie G4 v Chebu "Ze života carského Ruska", kde byly prezentovány desítky dobových kolorovaných fotografií, zhotovených převážně českým fotografem V. Krátkým. Další výstava „Malováno štětcem“ představila díla mladé malířky N. Strašilové z Brandýsa n. L., kterou od 23. dubna vystřídala kolektivní výstava tří autorů, na níž byly předvedeny fotografie H. Dvorné, plastiky N. Ivaniny a keramika J. Kabelkové. Dále jako každý rok následovala ve dnech 28. 5. – 19. 6. výstava dětských prací "Malý salón – výstava projektů výtvarného oboru“, připravená ve spolupráci se ZUŠ Jana Zacha. Od konce 25. 6. do 25. 9. měla veřejnost možnost shlédnout výstavu "Kameny z okolí i z dalek", kde mimo bohatého fondu z vlastních mineralogických sbírek byly prezentovány i zajímavé ukázky z majetku soukromých sběratelů. Výstava realizovaná díky finanční podpoře několika sponzorů byla vysoce hodnocena i ze strany odborné veřejnosti. Do poloviny listopadu byly uspořádány ještě dvě výstavy výtvarníků z regionu. Ve dnech 1. 10. až 23. 10 se konala výstava olejomalb B. Jechové „Setkání“ a od 29. 10 do 20. 11. výstava obrazů L. Vaniše „Kompozice“. Od 26. listopadu do 30. ledna 2006 byla veřejnosti přístupná výstava „Zima je, zima je ...“, vycházející ze scénáře zapůjčeného ze ZČM v Plzni a přepracovaného na Čelákovicko, zachycující život a zvyky v malém městě v době od zimního po jarní slunovrat, v rozmezí konce 19. století – 1. poloviny 20. století. Dále byly připraveny čtyři výstavy ve vstupní místnosti muzea. Prvá fotografická „24 hodin našeho města – Jak žilo naše město 17. prosince 2004“, připravená ve spolupráci se Spolkem přátel čelákovického muzea, byla přístupná ve dnech 12. 2. – 13. 3. Další výstava „Krajky – z nových přírůstků muzea“

prezentovala vybrané přírůstky krajek, které muzeum získalo jako ohlas na úspěšnou výstavu „Krajky ze sbírek Městského muzea v Čelákovících“, pořádanou v roce 2004 a v roce 2005 zapůjčenou do Regionálního muzea v Žatci. Značný ohlas měla i výstava „Výzkum raně středověkého pohřebiště v Zelenči“, konaná od 25. června do 6. listopadu, kde byly předběžně prezentovány výsledky a unikátní nálezy z tohoto pohřebiště. Od poloviny listopadu tuto výstavu nahradily obrazy starých Čelákovíc malíře Č. Jandy. Muzeum se podílelo na výstavě „České Vánoce v kuchyni“ konané od 3. 12. do konce roku v Botanické zahradě UK v Praze a také prezentovalo své sbírky, dokumentující čelákovické košíkářské řemeslo na výstavě v muzeu v Máslovicích. V rámci další kulturně výchovné činnosti muzea bylo uskutečněno celkem 63 akcí včetně 7 přednášek s přírodovědnou a historickou tematikou, 8 exkurzí po okolní přírodě, z toho 3 pro posluchače PF UK v Praze, 3 pro studenty SŽŠ v Brandýse n L. a dvě pro žáky ZŠ v Čelákovících, na nádvoří proběhla divadelní představení dramatického odboru ZUŠ Jana Zacha z Čelákovíc a bylo uskutečněno několik besed. Ve spolupráci se Spolkem přátel čelákovického muzea, který po svém vzniku v polovině roku 2004 se po rasantním snížení rozpočtu muzea aktivně ujal zajišťování některých kulturních pořadů, bylo v roce 2005 uskutečněno 12 akcí, převážně večerních koncertů.

Jako v předešlých letech, tak i v uplynulém roce muzeum spolupracovalo s řadou institucí (vědeckými ústavy AV ČR i AV SR, fakultami UK v Praze, MU v Brně a ZČU v Plzni, SU v Opavě muzei, celostátního i regionálního významu, Státním okresním archivem Praha-východ, Národními památkovými ústavy a dalšími organizacemi). Jednalo se jak o odbornou a vědeckou spolupráci, tak o vzájemné výpůjčky (M Polička, M Žatec, SM Roztoky, M v Brandýse n. L., NM v Praze, UPM v Praze ad.). Dlouhodobě jsou z našich přírodovědných sbírek zapůjčeny do expozice v zámku v Brandýse n. L. dermoplastické preparáty, pocházející z původní sbírky Ludvíka Salvátora Toskánského. V průběhu roku byly ve sdělovacích prostředcích a tisku zveřejňovány dílčí informace o činnosti muzea (výstavy, koncerty, výsledky výzkumu aj.). Muzeum a jeho akce navštívila i řada našich i zahraničních významných návštěvníků z řad odborného i politického dění. Z politických představitelů to byli např. poslanci P. Tluchoř, S. Fišer, V. Parkanová a senátorka H. Rögnerová.

Mimo chronologické evidence, ve které bylo zapsáno pod 386 přír. číslu 49.729 kusů nových sbírkových předmětů, pokračovala systematická evidence. Pracovníci historického odd. zpracovali na 6.595 ks inventárních kartách 8.823 sbírkových předmětů, v přírodovědném odd. na 1.945 inv. kartách 8.749 sbírkových předmětů a v archeologickém odd. bylo na 12.120 ks inv. kartách zpracováno celkem 21.159 ks sbírkových předmětů. Dále bylo na kartách fotoarchivu evidováno 6.523 negativů a 5.122 kusů negativů očíslováno a připraveno k dalšímu zpracování. V příruční knihovně bylo zaevidováno 165 nových publikací. V průběhu roku odborní pracovníci muzea pokračovali také v revizi sbírkového fondu, během které bylo v depozitářích zrevidováno 11865 sbírkových předmětů. Celkem bylo v průběhu roku 2005 pomocí PC v programu BACH zpracováno 27.569 nových evidenčních karet.

Činnost muzea jak výše zmíněno, byla již třetím rokem negativně ovlivněna nižším rozpočtem a sníženým stavem odborných pracovníků, což se odráží na kvalitě, odborné činnosti i celkově odváděné práci muzea. Na základě požadavku zřizovatele byla v březnu 2005 vedení města předložena „Koncepce Městského muzea v Čelákovících“ na léta 2006 – 2012.

Ředitel muzea vedle práce vyplývající z jeho funkce se v rámci možností zabýval i odbornou činností v oboru historie a archeologie. Zúčastnil se několika celostátních konferencí a seminářů zaměřených jak na muzejní, tak na odbornou archeologickou činnost (XXXVII. mezinárodní konference archeologie středověku v Chrudimi, 4. mezinárodní konference historie sklářské a bižuterní výroby v českých zemích v Novém Boru a Jablonci, semináře muzejních archeologů v Třebíči aj.)

V průběhu roku spolupracoval na úseku památkové péče s Národním památkovým ústavem - odborným územním pracovištěm středních Čech i s jeho ústředním pracovištěm, odborem kultury a památkové péče SK, s Archeologickým ústavem AV ČR, se ZČU v Plzni, FF MU v Brně, FF KU v Praze, Ústavem archeologické památkové péče středních Čech, obecními a městskými úřady a řadou muzeí. Zúčastnil se četných stavebních řízení, vypracoval 408 vyjádření k projektovým dokumentacím staveb a územním plánům. Spolupracoval s Policií ČR v rámci dokumentace ke zcizeným předmětům historické hodnoty. Průběžně se zúčastňoval pracovních porad ředitelů muzeí Středočeského kraje, jednání Středočeské archeologické komise, Odborné sekce pro dějiny skla při ČAS, redakční rady Středočeského vlastivědného sborníku a podílel se na jeho přípravě (č. 23). Pravidelně se zúčastňoval zasedání Rady MK ČR pro CES, kde zastává funkci místopředsedy. Pracoval v přípravném výboru 4. mezinárodní konference historie sklářské a bižuterní výroby skla. Metodicky se podílel na přípravě několika vysokoškolských a středoškolských studentů a vedl několik konzultací při zpracovávání jejich ročníkových a závěrečných prací. Připravil četné podklady a několik příspěvků pro internetové stránky muzea. Samostatně nebo ve spolupráci zpracoval a publikoval několik odborných studií, vycházejících z materiálů a výzkumů provedených čelákovickým muzeem. Vypracoval scénář a s kurátorkou M. Marešovou připravil výstavu „Výzkum raně středověkého pohřebiště v Zelenči“. Společně s dalšími spolupracovníky připravil scénáře a podílel se na realizaci výstav „Krajky – z nových přírůstků muzea“, „Zima je, zima je ...“, a také pracoval na evidenci a revizi sbírkových předmětů.

Přírodovědné oddělení

Práce odborného pracovníka přírodovědného odd. Z. Červinky byla zaměřena na systematickou dokumentaci a terénní sběry přírodovědných materiálů. Pokračoval ve zpracovávání herbáře a ve spolupráci s Botanickým ústavem AV ČR na botanickém výzkumu zdejšího regionu se zřetelem na *Stellaria pallida*. Prováděl ornitologická pozorování a podílel se ve dnech 15. 1., 15. 4. a 15. 10. na sčítání vodního ptactva ve spolupráci s ornitologickou sekcí Čs. zoologické společnosti při AV ČR. Jako člen Stráže ochrany přírody spolupracoval v daném regionu s jednotlivými občany, se státními a samosprávnými orgány, pro které vypracoval několik odborných vyjádření. Mimo uvedeného pokračoval ve spolupráci s PřF UK v Praze, s PedF UK v Praze, s NM v Praze, SM v Roztokách, Botanickou zahradou UK v Praze, s OM Praha-východ, Českou botanickou společností a dalšími organizacemi. Pro studenty SŠ a VŠ připravil několik tematicky zaměřených exkurzí v přilehlém regionu Čelákovic, inicioval přednášky se zřetelem na přírodu u nás i v zahraničí. Studentům PřF UK a ČZU poskytoval konzultace k jejich ročníkovým a závěrečným pracím. Zpracoval několik příspěvků s přírodovědnou tematikou pro místní tisk a podklady pro tisk regionální. Připravil materiály a spolupracoval na textech k úspěšné výstavě „Kameny z okolí i z dalek“ a zajistil její realizaci.

Mimo uvedených činností byla věnována pozornost péči o základní sbírky v depozitářích, zajištěny výpůjčky od soukromých sběratelů na uvedenou výstavu minerálů a muzeím v Brandýse n. L. a Roztokách pro jejich výstavní účely. V programu BACH bylo pokračováno v systematické evidenci, předně osteologické sbírky zajišťované F. Doubkem, v revizi sbírek a provádění jejich základního ošetření. Jmenovaný se mimo terénních prací a práce na výstavách zúčastnil letní školy kvartérních studií pořádané Ústavem geologických věd PřF MU v Brně a spolupracoval při zpracovávání osteologického materiálu s jinými odbornými pracovišti.

Archeologické oddělení

V rámci své působnosti provedlo pod vedením ředitele – archeologa řadu záchranných archeologických výzkumů. Na některých akcích se v rámci investorských dohod podílel archeolog P. Snítily. Celkem bylo sledováno 498 stavebních aktivit, z nichž bylo 73

pozitivních. Mezi pozitivními vyniká 11 větších záchranných výzkumů, z nichž je třeba uvést výzkum další narušené části raně středověkého pohřebiště v souvislosti s výstavbou inženýrských sítí pro RD v Zelenči, pokračování výzkumu pravěkého osídlení v Květnici v souvislosti s pokračující výstavbou řadových a RD, kde mimo jiné bylo odkryto významné žárové pohřebiště z mladší doby kamenné, výzkum pravěkého a středověkého osídlení v SV části areálu INSTAPLAST v Ostrově, další etapu výzkumu ve východní části areálu chrámu sv. Václava ve Staré Boleslavi, výzkum pravěkého a středověkého osídlení v prostoru ZŠ v Čelákovcích, výzkumy pravěkých sídlišť narušených v souvislosti s výstavbou infrastruktury pro nové RD v Čelákovcích – Rybníčkách, v Úvalech, ve Škvorci a ve Svémyslicích s rozsáhlou osadou z období halštatsko-laténského, v rámci budování nových tras pro el. kabely výzkum středověkých a raně novověkých sídlištních objektů v Byšičkách, pravěké a středověké osídlení zjištěné v rámci plynofikace v Záluží a inženýrských sítí na území Lázně Toušeň a další drobnější záchranné akce na lokalitách sledovaných muzeem. Některé nezákonné postupy stavebníků a případná i malá vstřícnost výkonných orgánů samospráv a státní správy často záchranné archeologické práce komplikovaly.

V průběhu roku, již jako v předešlých letech, bylo zaměstnáno několik pracovníků na záchranných archeologických výzkumech předně v rámci investorských smluv. Při práci v terénu i na preventivním ošetření archeologického materiálu prováděném ve vlastních laboratořích a pracovnách spolupracovala řada studentů ze středních škol a předně archeologie ze ZČU v Plzni. Vedoucí laboratoře J. Růžičková se zúčastnila semináře konzervátorů ve Středočeském muzeu v Roztokách a konference restaurátorů a konzervátorů, konané v Plzni. Pokračovalo restaurování a konzervace keramických nálezů a evidence archeologických sbírek. V rámci spolupráce byla v Archeologickém ústavu AV ČR provedena konzervace dalších několika set kovových a skleněných předmětů z našich sbírkových fondů.

Historické oddělení

Rovněž pracovníci historického oddělení se v první řadě věnovali práci se sbírkami. Historik L. Skružný, pracující na poloviční pracovní úvazek jako v předchozích letech, zajišťoval ve spolupráci s dokumentátorkou L. Matoušovou chronologickou evidenci sbírek a předně se věnoval její systematické evidenci. Podílel se také na scénáři výstavy „Zima je, zima je ...“, spolupracoval s Ústavem pro etnografii a folkloristiku AV ČR, s Archeologickým ústavem AV ČR a s řadou muzeí u nás i v zahraničí. Je členem pracovní skupiny lidového stavitelství při AMG. Tiskem mu vyšlo několik studií a zpráv s historickou a národopisnou problematikou. Mimo pracovní dobu se již řadu let zabývá problematikou rodu Škorpilů, z něhož někteří se stali významnými pracovníky v oboru historie a archeologie v Bulharsku a zpracoval několik obsáhlých příspěvků pro připravovaný sborník ke 100. výročí Etnografického muzea ve Varně.

Také pracovnice historického oddělení se významně podílely na celoročním zajišťování kulturní a odborné činnosti muzea, na průběžném základním ošetřování a ukládání sbírkových předmětů a předně na chronologické a systematické evidenci sbírek v programu BACH a průběžné revizi fondu historických sbírek. Byly doplňovány lokační seznamy sbírek pro všechny depozitáře. Kurátorka sbírek M. Marešová spolupracovala na scénáři výstavy „Krajky – z nových přírůstků muzea“ i na vlastní realizaci výstavy, dále pracovala na přípravě podkladů pro scénář výstavy „Zima je, zima je ...“. Společně s L. Matoušovou se podílely i na přípravě a realizaci ostatních výstav a připravovaly sbírkové předměty k výpůjčkám. Průběžně M. Marešová také aktualizovala a doplňovala muzejní internetové stránky a začala s přepisem Kroniky města Čelákovice I. pro její vydání v roce 2006. Bylo dokončeno odborné zpracování sbírky krajek z kolekce B. Koutníkové pracovníky Vyšší odborné školy textilních řemesel

v Praze. Záměr vydání katalogu této sbírky v roce 2005 se z finančních důvodů nepodařilo uskutečnit.

Součástí historického oddělení je i fotoarchiv, který je stále doplňován a negativy jsou evidovány na kartách v programu BACH. Veškeré práce související s fotoarchivem zajišťoval M. Macháček, který má kumulovanou funkci dokumentátora a technického pracovníka, majícího zároveň na starosti drobnou údržbu objektů a provoz služebního automobilu. Pracovnice Š. Gebellová, zařazená na funkci knihovnice a dokumentátora, vede příslušnou evidenci příruční i sbírkové knihovny prostřednictvím PC v programu BACH, pomáhá při evidenci a revizi sbírek a nad rámec svého polovičního úvazku pomáhala při zajišťování kulturních akcí muzea.

Při Městském muzeu v Čelákovících již druhým rokem pracuje výše zmíněný „Spolek přátel čelákovického muzea“. Hlavním cílem spolku je podpora a propagace sbírek městského muzea, zajišťování kulturních akcí ve spolupráci s muzeem, sdružování zájemců o činnost muzea, historii města a blízkého okolí. Spolek se vzhledem k nepříznivé finanční situaci muzea ujal zajišťování hudebních pořadů a tím navázal na více než dvacetiletou tradici muzea. Stejně jako v předešlém, i v tomto roce se SPČM prezentoval na Knižním veletrhu v Lysé n. L., kde zároveň představil publikační produkci našeho muzea a návštěvníky seznamoval se svou další i muzejní činností. Zároveň zde byl představen kalendář s fotografiemi starých Čelákovíc na rok 2006, vydaný SPČM v součinnosti s naším muzeem.

Návštěvnost expozic, výstav, koncertů a dalších akcí uskutečněných v muzeu v roce 2005

expozice	1880	osob
výstavy 13x	7254	
koncerty 12x	560	
vernisaže 9x	601	
přednášky 7x	283	
ostatní akce 35x	1000	

---

akcí celkem 76	celková návštěvnost	11578	osob

Za sledované období byly evidovány následující počty sbírkových předmětů:

v chronologické evidenci bylo v průběhu roku zapsáno pod 386 př. č. 49.729 sbírkových předmětů a v systematické evidenci zpracováno P 8749 kusů; A 21159 kusů a H 8823 kusů.

K 31. 12. 2005 zpracováno: knihovna - fotoarchiv - základní sbírky v programu BACH

knihovna	16.435	karet
negativy	43.078	karet
diapozitivy	283	karet

---

přír. kniha	25.077	karet	
přírodovědné	72.535	karet	116.751 kusů
archeologické	74.227	karet	166.198 kusů

	historické	82.948 karet	118.048 kusů
Dosud celkem zpracováno		317.256 inv. karet	400.997 kusů
Dále je evidováno 18 souborů		4x archiválie cca	20.050 kusů
		14x archeologie cca	587.000 kusů
celkem			611.250 kusů

V Čelákovících 6. 2. 2006

Jaroslav Špaček
ředitel muzea